

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Готель «Маджестик»

Жодне приморське містечко на півдні Англії, як на мене, не зрівняється за привабливістю з Сент-Лу. Воно заслужено носить ім'я «королеви курортів» і сильно нагадує Рив'єру, позаяк, на мою думку, узбережжя Корнуоллу нітрохи не менш мальовниче, ніж південнофранцузьке.

Саме це я і сказав своєму другові, Еркюлю Пуаро.

— Ці слова ви прочитали вчора на меню вагона-ресторану, *mon ami*¹. Ваше зауваження неоригінальне.

— Але хіба ви не згодні?

Замість відповіді той лише посміхнувся сам до себе. Тож я повторив запитання.

— Тисяча вибачень, Гастінгсе. Мої думки блукали деінде. Власне, саме тією місциною, про яку ви щойно згадали.

— Рив'єрою?

— Так. Мені пригадалася минула зима, яку я провів там, і події, що тоді сталися.

Я добре пам'ятав, про що він. У «Блакитному потягу» було скоєно вбивство, пов'язану з яким таємницю — заплутану й приголомшливу — мій друг-детектив

¹ Друже мій (фр.). — Тут і далі прим. перекл.

розгадав із характерною для нього безпомилковою проникливістю.

— Як шкода, що мене не було тоді з вами, — зітхнув я із глибоким жалем.

— Ще б пак, — погодився Пуаро. — Ваш досвід став би для мене неоціненним.

Я скося зиркнув на нього, оскільки, не перший день знаючи свого друга, засумнівався у щирості компліменту, але він здавався абсолютно серйозним. Хоча, зрештою, чом би й ні? Мені ж бо так давно знайомі його методи.

— Чого мені насамперед бракувало, то це вашої живої уяви, Гастінгсе, — замріяно вів далі бельгієць. — Часом треба трішки розвіятися. А мій лакей Жорж — чудова людина, з якою я інколи дозволяв собі обговорити нюанс-другий, — начисто її позбавлений.

Це зауваження здалося мені цілком недоречним.

— Скажіть, Пуаро, — почав я, — ви ніколи не відчуваєте спокуси повернутися у професію? Це бездіяльне життя...

— Якнайкраще мене влаштовує, друже мій. Що може бути приємніше, ніж сидіти на сонечку? Зійти з п'єдесталу в зоні слави — який жест може бути величнішим? Про мене говорять: «Це Еркюль Пуаро. Той самий, видатний, неперевершений! Рівних йому ніколи не було й довіку не буде!» *Eh bien*¹, я задоволений. І більшого не прошу. Скромний, знаєте...

¹ Ну й от (фр.).

Я б на його місці не вживав цього слова. Мені ж бо здавалося, що самозакоханість мого друга з роками анітрохи не зменшилася. А той відкинувся в кріслі, погладжуючи вуса, і ледь не муркотів від удоволеності собою.

Ми сиділи на одній із терас готелю «Маджестик», найбільшого в Сент-Лу. Він стоїть на мисі, що височіє над морем, в оточенні рясно урізноманітнених пальмами власних садів, які розкинулися під нами. Море було прекрасного густо-синього кольору, небо чисте, а сонце сяяло з тими запалом і добросовісністю, які й чекаєш від нього в серпні, але нечасто зустрінеш в Англії. Чувся приємний звук бадьорого гудіння бджіл — коротше кажучи, більшої ідилії й уявити несила.

Ми прибули лише напередодні ввечері, і стояв перший ранок із запланованого нами тижня відпочинку. Тож, якби лише такі погодні умови тривали й надалі, у нас і справді обіцяла видатися чудова відпустка.

Я підняв вранішню газету, яку був зронив, і знову заходився проглядати новини. Політична ситуація здавалася незадовільною, але й нецікавою, писали про негарзди в Китаї, багатослівно переповідали плітки про якусь начебто махінацію в Сіті, але загалом нічого сенсаційного.

— Дивна річ цей орнітоз, — зауважив я, перегортаючи шпальту.

— Украй дивна.

— Пишуть, у Лідсі ще два смертельні випадки.

— Це дуже сумно.

Я взявся до наступної сторінки.

— А про того льотчика, Сітона, що облітає навколо світу, і досі жодної звістки. Відчайдухи вони, ці пілоти. Його аероплан-амфібія, «Альбатрос», — це, напевно, видатний винахід. От шкода буде, якщо він розбився. Хоча поки що лишається надія. Може, він дотягнув до якогось із тихоокеанських атолів.

— Жителі Соломонових островів і досі практикують канібалізм, чи не так? — мило поцікавився Пуаро.

— Він, певно, чудовий хлопець. Читаючи про таких, мимохіль відчуваєш, що, зрештою, непогана це штука — бути англійцем.

— Хоч якась розрада після поразок на Вімблдоні, — прокоментував бельгієць.

— Ні... я зовсім не хотів сказати... — почав я.

Але мій друг граційним жестом відмахнувся від цих спроб перепросити.

— Що ж до мене, — заявив він, — то я не амфібія, як-от літальний апарат бідлашного капітана Сітона, а «всюдихід» — космополіт. Але англійцями, як вам відомо, завжди захоплювався. Взяти хоча б те, як ґрунтовно вони щодня продивляються пресу!

Мою увагу відволікли політичні новини.

— Схоже, міністр внутрішніх справ отримує на горіхи, — зауважив я зі смішком.

— Бідолаха. Йому нині несолодко. Гай-гай! І то аж так сильно, що він шукає допомоги навіть у найнесподіваніших місцях.

Я витріщився на нього.

А той із ледь помітною посмішечкою видобув із кишені свою ранкову кореспонденцію, акуратно скріплену гумовою стьожкою, і, витягнувши з пачки одного листа, кинув його мені.

— Певно, вчора це послання від нього розминулося з нами, — пояснив Пуаро.

Я прочитав його текст із відчуттям приємного хвилювання.

— Але ж Пуаро, — вигукнув я, — міністр неабияк вам лестить!

— Ви так вважаєте, мій друже?

— Бо згадує про ваш талант у найтепліших виразах.

— І має рацію, — відказав той, скромно відводячи погляд.

— А ще благає вас розслідувати для нього цю справу — мовляв, просить про особисту послугу?

— Саме так. Нема потреби все це мені переказувати. Ви ж розумієте, любий мій Гастінґсе, що я й сам ознайомився з листом.

— От біда! — вигукнув я. — Тут і кінець нашому відпочинку.

— Ні, ні, *calmez-vous*¹, про це й мови немає.

— Але ж міністр пише, що справа нагальна.

— Можливо, він і має рацію, а все ж, може статися, й ні. Ці політики так легко впадають у паніку. Я на власні очі бачив, як у палаті представників у Парижі...

¹ Заспокойтеся (фр.).

— Так, так, але послухайте, Пуаро, нам, поза сумнівом, час готуватися? Швидкісний потяг до Лондона щойно пішов — він о дванадцятій відходить. А наступний...

— Заспокойтеся, Гастінгсе, заспокойтеся, благаю вас! Завжди у вас метушня, завше ви порете гарячку... Ми не їдемо в Лондон сьогодні, а втім, як і завтра.

— Але ж цей виклик...

— Мене не стосується. Я не служу у вашій поліції, Гастінгсе. Мене просять узятися за цю справу як приватного детектива. А я відмовляюся.

— Відмовляєтеся?

— Звісно. Про що з бездоганною ввічливістю повідомляю листом: пишу, як мені шкода, перепрошую, пояснюю, що я вже зовсім не той — чого ж вам іще? Я відійшов від справ, зі мною покінчено.

— Рано вам списувати себе з рахунків! — палко вигукнув я.

Пуаро лягнув мене по коліну.

— Осьде слова доброго друга... і «вірного пса». Хоч ви й не помиляєтеся. Мої сірі клітинки і досі функціонують... упорядкованість, метод — усе це нікуди не зникло. Але раз я відійшов від справ, *mon ami*, значить відійшов! Кінець! Це тільки улюбленці райка по десять разів ідуть зі сцени, щоб знову повернутися «на біс». Я з усією великодушністю заявляю: треба дати молодим дорогу. А раптом вони зроблять щось путне? Хоча й сумнівно, але раптом? Так чи інак, а вони цілком впораються з цим безперечно марудним міністерським розслідуванням.

— Але ж, Пуаро, після всіх його компліментів!

— Я вищий від лестощів. Міністр внутрішніх справ — людина розумна і знає: якщо лише йому вдасться заручитися моєю підтримкою, у нього все буде гаразд. То чого ж ви очікували? Але йому не пощастило. Еркюль Пуаро розкрив свою останню справу.

Я мовчки подивився на нього. У глибині душі мені було до сліз шкода, що він такий упертий: розплутавши справу подібного штибу, детектив міг би додати ще більше пишноти своїй уже й так усесвітній славі. А все ж я не міг не захоплюватися його непохитністю.

Зненацька в мене промайнула ідея і я всміхнувся, заваживши:

— Дивно, що ви не боїтеся. Робити таку категоричну заяву — це, як не крути, спокушати богів.

— Я абсолютно виключаю, щоб хтось міг похитнути рішення Еркюля Пуаро, — відрізав він.

— Он як, *абсолютно виключаєте*?

— Ви маєте рацію, *mon ami*: такими словами не слід розкидатися. *Eh, ma foi!*, я ж не кажу, що навіть якби куля вдарилася в цю стіну коло самої моєї голови, то я й тоді не став би розбиратися в цій справі! Зрештою, всі ми люди!

Я посміхнувся. На терасу поруч нас тільки-но впав невеличкий камінчик, і химерна аналогія Пуаро потішила мою уяву. А він, нагнувшись, підібрав його, тим часом ведучи далі:

¹ Тут: ох, далєбі (фр.).

— Так, усі ми люди. Чи, коли хочете, пси, які сплять, — ну й нехай, от і добре, — але ж такого пса можна й розбудити. У вашій мові є прислів'я з цього приводу¹.

— Власне, — мовив я, — якщо завтра вранці виявиться, що вам підкинули на подушку кинджал, нехай злочинець, який підклав його туди, начувається!

Детектив кивнув, але якось не уважно.

Аж тут раптом, на мій подив, підвівся і став спускатися східцями, що вели з тераси в сад. А тим часом унизу завиднілася дівчина, яка поспішала вгору, до нас.

Не встиг я скласти собі присуд, що вона, поза сумнівом, справжня красуня, як мою увагу привернув Пуаро, який, не дивлячись під ноги, перечепився об корінь і важко гепнувся. На той момент він якраз порівнявся з дівчиною, тож ми з нею, взявшись кожне зі свого боку, допомогли йому підвестися. Я, звісно, був поглинений своїм другом, проте в мене залишилося розпливчасте враження про темне волосся, личко пустунки й великі сині очі.

— Тисяча вибачень, — бурмотів Пуаро. — Ви вкрай люб'язні, мадемуазель. Мені надзвичайно шкода... Ой!.. Моя нога — вона відчутно болить. Ні-ні, це, власне, дрібниця, кісточку підвернув, та на тому й усе. Кілька хвилин — і минеться. Але якби ви могли допомогти мені, Гастінгсе... ви й мадемуазель, із двох боків, якщо ли-

¹ Let sleeping dogs lie — «нехай пси, що сплять, лежать собі» (пор. укр. *не буди лихо, доки спить тихо*).

ше вона буде така ласкава... Мені так незручно просити її про це...

Ми з дівчиною, я — по одну руку, вона — по іншу, незабаром посадили його в крісло на терасі, а відтак мені спало на думку покликати лікаря, проте мій друг рішуче відхилив цю пропозицію.

— Кажу ж вам, пусте. Кісточку підвернув — ото тільки й горя. Трішки поболить, але скоро пройде. — Він скорчив гримасу. — От побачите: за хвилюк я вже й забуду про неї. Мадемуазель, тисячу разів дякую. Ви були дуже люб'язна. Благаю, сідайте.

Дівчина опустила в крісло.

— Нема за що, — відказала вона, — а все ж краще б ви показалися лікарю.

— Мадемуазель, запевняю вас, це *bagatelle*! Приємність вашого товариства знімає мій біль як рукою. Та засміялася.

— Це добре.

— Як щодо коктейлю? — запропонував я. — Тепер саме час...

— Ну... — вона завагалася, — дякую, залюбки.

— Мартіні?

— Так, прошу, сухе мартіні.

І я відійшов. А повернувшись, — і замовивши напої, — застав дівчину та Пуаро заглибленими у жваву розмову.

¹ Дрібниця (фр.)